

Marktwerving komt zorg duur te staan

Ziekenhuizen mogen voortaan winst maken en naar de beurs. Daarmee wordt de patiënt handelswaar.

Doeke Post

emeritus hoogleraar sociale geneeskunde Universiteit Groningen

Minister Schippers van volksgezondheid heeft in een recente brief aan de Tweede Kamer laten zien dat het haar ernst is met voortzetting van de ingeslagen weg van marktwerving in de zorg.

De ideologie van die markt, gericht op het beheersen van de uitgaven, lijkt tot nu toe niet goed te werken. De kosten stijgen per jaar zo rond de 4,5 procent en in sommige sectoren zelfs tot 7. De minister wil door de concurrentie die stijging tot 2,5 procent zien te beperken. In sommige segmenten van de zorg zal een (heel geringe) daling wel optreden. Maar in de zorg is de echte winst niet te behalen door kostenbeheersing maar door controle van het volume. Ondanks de marktwerving stijgen de prijzen door toenemende behoefte aan en vraag naar zorg. De maatregelen die het ministerie voorstelt, gaan juist dat volume stimuleren.

De minister heeft in haar programma opgenomen dat er in de zorg winst mag worden gemaakt. Ziekenhuizen zullen dus gaan streven naar steeds meer omzet (volume) om die winst te maken. Als instellingen in de zorg daarbij bovendien kapitaal van buiten mogen aantrekken en ook naar de beurs gaan dan krijgen we met een nieuw fenomeen in de zorg van doen, namelijk aandeelhouders. En wat hebben we bij de banken en ook bij ondernemingen gezien? Wel, die aandeelhouders gaat het om het dividend en de klant telt niet, maar is eerder handelswaar geworden waar wat aan te verdienen valt.

Dus zie zoveel mogelijk klanten te krijgen om de omzet te verhogen. Doe zoveel mogelijk onderzoek om

Minister Schippers

Dokter die patiënt snel beter maakt zorgt voor omzetvermindering

de winst te vergroten. Laat patiënten zoveel mogelijk voor controle terugkomen om daar geld uit te slaan. De minister wil dat er per behandeling wordt betaald. Heeft ze dan niet door dat dit het volume grandioos zal doen toenemen? Immers, als de prijs wellicht gaat dalen, zal evenredig de omzet gaan stijgen om toch aan de verdiensten te komen. Het ziekenhuis moet immers kunnen blijven draaien en de artsen zullen er wel voor zorgen dat hun inkomen niet achteruit gaat als ze per stuk een lagere prijs krijgen. Schippers stelt dat de zorgverzekeraar dan maar op dat volume dient te letten. Het zijn immers vrije onderhandelingen waarbij door concurrentie de prijs wordt

bepaald. Maar die omzet kan de zorgverzekeraar nauwelijks reguleren. Het volume van zorg wordt immers door de zorgaanbieders bepaald. Artsen geven zelf aan wat er dient te worden gedaan, welk onderzoek ze willen doen en welke ingrepen er worden uitgevoerd of welke medicijnen er moeten worden geslikt. De zorgverzekeraar heeft daarop, terecht ook, geen invloed.

In het kader van betere concurrentie wil het ministerie de numerus fixus voor instroom van medische studenten opheffen. Dat vergroot de keuzevrijheid van patiënten, vermindert wachtlijsten en maakt dat de markt meer zijn werk kan doen, zo denkt minister Schippers. Maar realiseert ze zich dan niet dat in de zorg een ijzeren wet heerst die zegt dat het aanbod de vraag bepaalt? Dus meer artsen, meer omzet.

Het is niet zo dat meer artsen betekent dat de kwaliteit beter zal worden, integendeel. Uit onderzoek is bekend dat er meer schade door handelen van artsen optreedt als er meer wordt gedaan. Meer artsen stimuleert meer onderzoek en meer ingrepen. Daar is een aantal onnodige ingrepen bij en die kunnen leiden tot schade veroorzaakt door het handelen. Daarbij kost het ook erg veel.

We moeten niet het geld als leidend principe in de zorg nemen maar de kwaliteit. Het primaire proces, de relatie tussen patiënt en hulpverlener, moet het centrale uitgangspunt voor de zorg zijn. In de zorg gaat het juist niet om omzet maken, maar om de patiënt zo snel mogelijk beter te maken, omzetvermindering dus. Niet concurrentie moet daarbij de leidraad zijn, maar het hebben van genoeg artsen die de patiënt de optimale zorg geven vanuit een zorgvisie gebaseerd op hulp aan de zieke medemens.